

NOUA REVISTĂ ROMÂNĂ

ABONAMENTUL:
în România un an 10 lei
„ „ sease luni 6 „
În toate țările uniunii poștale un an 12 „
„ „ „ „ sease luni 7 „

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
Bulevardul Ferdinand, 55. — București

POLITICA, LITERATURA, ȘTIINȚA ȘI ARTA
APARE ÎN FIECARE DUMINICĂ

DIRECTOR:
C. RADULESCU-MOTRU
PROFESOR LA UNIVERSITATEA DIN BUCUREȘTI

UN NUMAR:
25 Bani

Se găsește cu numărul la principalele
librării și la depozitarii de ziare
din țară
Prețul anunțurilor pe ultima pagină
1/2 pagină: 10 lei.

No. 10.

DUMINICĂ 14 Iunie 1909

Vol. 6.

SUMARUL

NOUTĂȚI:

Noua direcție în studiul limbii elene. — Știri teatrale. — Revista revistelor.

CHESTIUNI ACTUALE:

- A. D. XENOPOL. *Comemorarea lui Eminescu: Pecetea morții.*
C. RĂDULESCU-MOTRU. *Cultura română și Mihail Eminescu.*

LITERATURĂ:

- RIRIA. *Moartea lui Eminescu.*
JULES LEMAITRE. *Fără suflet (nuvelă).*

ȘTIINȚA:

- CĂPITAN GH. GRIGORATU. *Psihometrul minciunii.*
VICTOR ANESTIN. *O nouă teorie cosmogonică.*

NOTE ȘI DISCUȚIUNI:

- N. ȘTEFĂNESCU-IACINT. *Principiile naționalităților în politica externă.*

NOUTĂȚI

Noua direcție în studiul limbii elene.

Sub influența savantului elenist Wilamowitz-Moellendorf studiul limbii elene se pare că ia o nouă direcție.

Până acum argumentul principal ce se aducea în favoarea studiului acestei limbi era argumentul că ea mijlocește cunoașterea capodoperilor clasice, care la rândul lor ofereau cel mai bun mijloc pentru formarea gustului și a stilului. Literatura elenă clasică oglindește toate însușirile formale ale omului cult din toate timpurile, și de aceea ni se spunea că ea este un obiect indispensabil de studiu.

Punctul de vedere al lui Wilamowitz este cu totul altul. El crede limba elenă de folos, fiindcă ea ne dă puțința de a cunoaște cultura unui popor plin de viață și cu simț practic, popor care s'a dezvoltat în decursul mai multor secole. Să învățăm limba elenă nu pentru a ne apropia însușirile formale ale geniului elen, ci pentru a cunoaște viața reală a poporului care a vorbit și scris în această limbă. Poporul elen a fost un popor nu numai de vocațiune artistică, ci el a avut toate însușirile practice, după cum probează întreaga sa istorie.

Democrația ateniană din timpul lui Pericles, bunioară, visă mărire și putere materială și nici de cum cuceriri ideale: Cunoșcând cultura elenă în întregimea ei, facem cunoștință cu spiritul unui popor practic și pătrunzător; cu un spirit care nu se deosibește de spiritul popoarelor practice și pătrunzătoare de astăzi, decât prin aceea că el nu avea specializarea timpului nostru. Dar tocmai fiindcă el nu avea specializarea timpului nostru, este necesar să-l cunoaștem: cunoștința lui constituie cea mai bună școală de pregătire pentru a ajunge să stăpânim nevoile timpului nostru.

* * *

Știri teatrale.

La teatrul *L'Oeuvre* din Paris, a fost pusă în repertoriul stagiunii viitoare piesa *Sus și jos* a compatriotului nostru, d. Emil Nicolau. Zilele trecute, d. Lugné-Poe directorul teatrului a scris d-lui Nicolau, cerându-i și noua sa piesă *Urmările*, care va fi jucată la toamnă la teatrul *Liric de compania dramatică* Al. Davila. În același timp d. Lugné-Poe a însărcinat pe d. Boniface Hétrat să traducă *Urmările* în limba franceză.

Este întâia oară că i se face unui autor român cinstea de a i se cere operele pentru o scenă a Parisului, de aceea îi adresăm d-lui Nicolau felicitările noastre și îi dorim un succes desăvârșit.

* * *

Revista Revistelor.

Vieța Nouă, 1 Iunie, cuprinde partea II din interesantul articol al d-lui O. Densușeanu, *Ideal și îndemnuri*. D. Densușeanu se ridică în contra acelor care voiesc să facă din artă un fel de tribună, după care să se propage anumite soluțiuni în chestiunile sociale:

«Problemele sociale, conflictele de clase și de rase, implică în ele anumite soluțiuni, și numai acela care a ajuns la asemenea soluțiuni poate avea pretențiunea că contribuie cu ceva la transformările de ordine politică, socială. Un scriitor însă, nu poate preface opera lui literară în formulare de soluțiuni sociale, și dacă în calitate de cetățean ia și el parte la ce preocupă pe alții, ca artist cercul lui de activitate este cu totul altul, determinat numai de ceea ce e propriu idealului de artă. Dacă organizarea socială de azi a împărțit fiecăruia misiuni anumite, dacă sociologilor, oamenilor politici, etc., le este lăsată în seamă îndreptarea anumitelor stări de lucruri, de ce ar veni scriitorii să le ia locul și să transforme literatura într'un gen hibrid? Când într'o țară scriitorii ne dau astfel de literatură, să fim siguri că sau ei nu sunt conștienți de ce trebuie să fie literatura, sau că cei chemați să se ocupe de chestiunile sociale sunt prea puțini ori nu-și îndeplinesc datoria și unul ori altul vine să le ia interimatul.»

CHESTIUNI ACTUALE

COMEMORAREA LUI EMINESCU: PECETEA MORȚII

Moartea pune pecetea pe viața fiecăruia. În timpul cât omul trăește, el își poate schimba apucăturile și chiar firea; dar moartea îi întuește făptuirea și icoana în privazul trecutului.

La moarte se aleg toate: și averea și sărăcia lăsată de cineva; și cinste și necinste; și merit și demerit.

Acea clipită nesimțită ce desparte pe *a fi* de *a nu fi* este îndestulătoare pentru a îndreptă întreaga perspectivă sub care se desfășoară viața unui om, și pentru a pune rostul unei judecăți mai drepte, în

MIHAIL EMINESCU

locul falșelor închipuiri de mai înainte. Ceeace este adevărat pentru viața morală este cu atât mai netăgăduit pentru cea a minței; căci moartea stinge odată cu ființa, toate gândirile ce erau alipite de persoană, și care își trăgeau viața numai din șubreda ei existență. Numai acele gândiri rămân și străbat veacurile, cari au fost rupte din pomul veșniciei, ca niște roade ale minței omenesti.

Cât de mulți sunt scriitorii aceia pe cărțile cărora se închid tratatele, odată cu căderea capacului pe sicriul lor, pentru a nu se mai deschide nici odată, nici unele nici celalalt, și ce rari sunt acei încondeitori ai cugetării, despre care se poate spune:

Iar gânduri luminoase de le-au ieșit din frunte
Între mormânt și viață vor face lesne punte;
Căci ceea ce nu moare nu poate să se stângă
Ori cât ar fi și viața și firea de nătângă».

Din acești fericiți zămislicitori de gânduri a fost Mihail Eminescu, puțin prețuit cât timp a trăit; lăsat să înnebunească și să moară în părăsire, fără a ne da seamă de ceea ce pierdeam; dar mărit atât de covârșitor prin apunerea lui, când legănându-se pe creasta orizontului învăpăiat, se coborî în marea amurgului, aprinzând pe cerul gândirii românești sclipitoarele stele ale plâsmuirilor lui.

A. D. XENOPOL.

CULTURA ROMÂNĂ ȘI MIHAIL EMINESCU

Notița biografică scrisă de d. Titu Maiorescu pentru *Poesiile* lui *Mihail Eminescu*, ediția Socec din 1889, începea cu următoarele cuvinte, cari serveau și drept motivare a notiței:

«Tânăra generațiune română se află astăzi sub influența operei poetice a lui Eminescu. Se cuvine dar să ne dăm seamă de individualitatea omului, care a personificat în sine cu atâta strălucire ultima fază a poeziei române de astăzi».

Cuvintele d-lui T. Maiorescu au fost acum douăzeci de ani, o curajoasă apreciere a poetului, atât de contestat până atunci; astăzi însă, spre gloria aceluia a cărui moarte se comemorează în momentul de față, ele au nevoie de o complectare încă și mai curajoasă. Convingerea noastră a celor de astăzi, este, că sub influența operei poetice a lui Mihail Eminescu se vor afla, de acum înainte, nu numai generațiunea sau generațiunile cari l'au apropiat, ci toate generațiunile cari l' vor urma, și prin acestea, întreaga cultură română. Opera lui Eminescu a pătruns până într'atâta mentalitatea celor ce vorbesc și scriu românește, că urma ei nu se mai poate șterge pe veci: frumusețea «verbului» eminescian va stă încrustată deapărarea între podoabele sufletului românesc, cât timp acesta va exista.

Aceea ce face însă să crească și mai sus valoarea operei lui Eminescu este și faptul unicității sale. În istoria culturii române de până astăzi, influența lui Eminescu este unica influență durabilă care are de origine o *personalitate română*; celelalte influențe pe cari le întâlnim, și cari sunt foarte numeroase și foarte intense, sunt, cu toate, venite din origine sau străină sau anonimă. Trăim, acei ce aparținem culturii române, sub o presiune puternică de influențe diverse, — unii pretind chiar că aceste influențe sunt așa de diverse că ele suprimă unitatea culturii însăși, — și cu toate acestea, când încercăm și stăruim să cunoaștem persoanele, care au creat aceste diverse influențe, ne găsim înaintea unor nebulosități, pe care, în lipsă de altceva, le botezăm cu denumirile vagi de «apusul», «spiritul timpului», «progres», etc. Nici un nume de persoană română de care să se lege o influență durabilă și dela care să pornească o școală în adevăratul înțeles al cuvântului. Eminescu, doar, singurul. Când un poet, un orator, sau un gânditor român, își dă un vestmînt sentimentelor și gândirii lui, sub acest vestmînt se regăsește cu ușurință aceia ce vine dela Eminescu; restul vine dela anonimi, sau dela persoane creatoare ce aparțin altor neamuri, — căci de acestea sunt multe, negreșit! Singura influență personală recunoscută este aceea a lui Eminescu. Pecetea pe care a aplicat-o geniul acestui poet pe ceara sufletului românesc, este singura pecete care nu s' a ros de dintele vremii și care are caractere citețe pentru ori și cine; pecetea altora a durat cât a durat și viața lor trupească... Nemuritor în înțe-

lesul permis al cuvântului este numai Eminescu.

Pe seama cărei cauze să poate pune această deosebire în favoarea lui Eminescu? După părerea noastră, pe seama următoarei cauze:

Mihail Eminescu este dintre toți scriitorii noștri acela care a reușit să exprime cel mai bogat fond de gândire și de emoțiune idealizată în cea mai curată limbă românească. Când cuvântul limbei sale materne era insuficient pregătit ca să îmbrace fondul unei gândiri înalte, el n'a sacrificat fondul și nu a schilodit nici cuvântul, ci a muncit și le-a făcut pe amândouă să se corespundă. Limba sa este muncită dar nu chinuită; ea este cum trebuie să fie în viitor, în urma transformării naturale venite prin cultura timpului. Mihail Eminescu a anticipat munca, pe care după dânsul, va face-o inteligența generațiilor viitoare; el și-a găsit pentru patimile și dorurile sale veștmântul cel mai trainic care să le asigure viața.

Multe flori sunt, dar puține
Rod în lume o să poarte
Toate bat la poarta vieții,
Dar se scutur multe moarte.

Ca și florile sunt dorurile și patimile unui suflet:

Ca și flori în poarta vieții
Bat la porțile gândirii,
Toate cer intrare în lume,
Cer veștmintele vorbirii.

Dar câte nu să scutură moarte, lipsite fiind de veștmântul trainic al vorbirii! Și așa s'au și scuturat dorurile și patimile atâtor alți scriitori, cari au socotit că este de prisos să mai muncească pentru a-și croi veștmintele vorbirii.

Mihail Eminescu a muncit, în această privință, mult. Nu este alt scriitor, care să fi controlat ca dânsul întocmirea fiecărei propozițiuni, și a fiecărui cuvânt. Poate Caragiale încă, și poate și puțin alți dintre cei de astăzi; dintre cei dinaintea lui însă nici unul. La toți, cei din trecut mai ales, sau forma vorbirii era pusă de mântuială pentru a acoperi un fond de gândire adesea și acesta de împrumut, sau fondul era sacrificat formei. Scriitorii noștri, în majoritate, când nu ciripesc flecării în dulcea limbă românească, par foarte grăbiți să-și vadă gândurile eșite în lume; și de aceea ei cam uită să le mai îmbrace...

Eminescu a muncit la alegerea fiecărui cuvânt, și a fiecărui sunet chiar. Manuscrisele sale, câte le avem, sunt o dovadă pentru aceasta. Când te găsești înaintea acestor manuscrise și privești la mulțimea corecturilor, așezate pe mai multe caturi; când citești nesfârșitele variante ale atâtor versuri și poezii întregi, ai impresia că te găsești înaintea unui om care caută cu stăruință ceva. Imaginează după imaginează să înșiră, «bat la porțile gândirii»; maestrul controlează; înlocuiește; în sfârșit alege. Recitești versul; era tocmai ce trebuia pentru ca gândirea să apară limpede ca

un cristal... Eminescu căuta, în adevăr, ceva: căuta o forma personală și adecuată gândirii sale; se căuta pe sine însuși. Și s'a găsit.

Acî stă tot misterul nemuririi acestui poet.

Procesul culturii române întregi s'a dăpănat în mic, dar concentrat, în munca lui Mihail Eminescu. Acea «*căutare de sine*» a lui este «*căutarea de sine*» a culturii române întregi. Bat la porțile acestei culturi atâtea gânduri și atâtea doruri... Vântul de apus le aduce pe unele, suflul pământului, în care se odihnesc strămoșii, le ridică pe altele; și toate cer veștmintele vorbirii ca să poată intra în viața poporului nostru. Eminescu a fost primul, care a deschis acestor gânduri și acestor doruri o poartă de intrare spre o viață durabilă.

De aceea este și natural, că aceia cari vin după dânsul, și sunt înpiși spre misiunea aceleași «*căutări de sine*» să fie sub influența lui. Școala lui Eminescu este prin excelență școala culturii nenumului.

C. RĂDULESCU-MOTRU

LITERATURA

MOARTEA LUI EMINESCU¹⁾

Intr'o grădină îngustă, înconjurată de ziduri înalte și semănată ici-colea cu așternuturi de flori, stau în sprijiniș de liliaci, șezători de lemn. Aproape de zid se află o rădicătură mai mare de pământ, pe care se scutură frunzele unui nuc, îngălbenit fără de vreme. Pare că totul stă în așteptare. Poarta se deschide și intră... cine?... Limiah cu păzitorul său. El merge și se așează pe scaunul de verdeață. Ingrijitorul stă în picioare și îl privește îngândurat. Limiah îi zice răstit:

»Ai uitat să-mi aduci hainele de zile mari; căci nu voi merge eu, marele mitropolit al țării, cu hainele acestea de ocnaș. Pleacă-te, cere iertare, și mergi în oraș de-mi adă și Evanghelia.

Ingrijitorul îl întreabă:

— Dar ai să fii cu minte?

»Și cum n'aș fi, li zice Limiah, când nu mi-a trimis cerul aripi de vultur, să sar aceste ziduri.

1) Doamna Rîria, despre al căreia frumos volum *Cânturi și Poeme*, Revista noastră a vorbit, și a căreia minunată fantazie asupra morții lui Eminescu îmbogățește acest număr, a închinat marelui poet două poezii: *La Mormânt și Lui Eminescu*, cuprinse în volumul amintit, și două poeme, fiecare în 5 scene, scrise în versuri și proză. Cea dintâi poemă cu care eminenta scriitoare a debutat în 1902, este *Ultima Rază din Viața lui Eminescu*; a doua *Limiah și Nicovera* (anagramele numelor Mihail și Veronica) este încă nepublicată și din ea apare fragmentul *Moartea lui Eminescu* în acest număr al Revistei noastre. Ambele aceste poeme înfățișează, în afară de neîntrecute frumuseți poetice și un interes psihologic; căci *Ultima Rază* redă pe Eminescu în momentele când, după prima lui înnebunire, își revenise pentru scurt timp iarăși în minți: *Limiah și Nicovera* îl înfățișază dela primele semne ale celei de a doua lui îmbolnăvire, până ce lovit de o piatră în tâmplă în casa de sănătate de către tovarășii săi în nenorocire, el își dă obșteșul sfârșit.

Ceea ce este psihologic, foarte însemnat, în poema dintâi, este talentul distinselor noastre colaboratoare de a reda o minte genială ce a fost lovită de aripa nebuniei și care, în vorbele sale înțelepte și frumose, lasă să se întrevadă din când în când urmele Iovitei; iar în a doua, vedem din contra o minte cu desăvârșire zdruncinată, din care totuși licăresc din când în când scântecurile geniului, cum reiese din fragmentul ce'l publicăm.

Și dacă chiaz le-aș trece și chiar de aș zbura,
Ce s'ar alege oare mai mult în partea mea?...
O pleacă și n'ai grijă,
Aici imi e moșia și casa părintească,
Tot ce săracul are și poate să dorească:
Un petec de pământ, un stângen de mormânt!...
Copaci eu am străjeri, iar preoți lilieci,
La slujbă să te'treci!

Păzitorul pleacă; încue ușa. Limiah se scoală, își încearcă puterile și pășeste anevoie; căci zilele lui trecute se număraseră prin dureri, și în scurtă vreme trăiseră multe chinuri. Fața îi pare suptă; dar când își scutură pletele, se vede, în adâncimea ochilor fulgerile unui suflet ce rătașește, dar care nu e cu totul pierdut pentru lumile gândirei.

Se aude în ușă scârțâirea unei chei, și o femeie cu părul bălan, îmbrăcată în haină de îngrijitoare, intră, se apropie de Limiah și-i zice cu glasul stăpânit de milă:

— Ești obosit de sigur, de mergi așa a lene?

Limiah cată străin spre dânsa, ca și când nu ar mai cunoaște pe Nicovera. Ea îi zice din nou cu stăruință:

— Ce gânduri îți macină mîntea, de pare că nici nu simți cum calci pământul și nici vrei să sorbi aerul cel dătător de sănătate?

Pământul, răspunde Limiah privind în jos, se lățește sub piciorul care-l calcă; sufletul se întartă și se umflă, sub pasul nemiloasei hărăziri... Pe capul meu am cununa nevoilor sufletești; pe umere port crucea păcatelor trupești, iar biciurile crudei dușmance a sănătății, mi-au deschis răni pe care numai pământul le va închide; căci și eu azi sunt numai lut... de aceea spre lut mă trag și mă țicsesc mereu, sub pasul chinuitoarelor zile.

De odată, isbucnind vesel, zvarle pălăria în sus, câtând spre un cărd închipuit de cocoare; iea mâna Nicoverei și i le arată: »Vezi tu, femeie, acel cărd de cocoare:

Austrul le alungă spre țărmlul înflorit...
Se 'nvart acum în cărduri, aleg un căpitan
Fugind de vântul iernei, de aprigul troian.
Dar unde să fug oare de-această umbră neagră,
Ce vecinic mă 'ncunjoară cu chipu-i slabănog?
Să cer o deslegare la faptul drag al lunei
Și stelelor ce sara s'aprinde în urma ei;
Dar cerul pare negru și toate-s asfințite
În altă parte a lumii pe unde am trecut...
Aici e întuneric...— un întuneric beznă
Ce sigur, în mânia, un demon a răsfiânt
În marea lui urgie, pe-o parte de pământ...
Icoane dați-mi mie, la ęle să mă închin.
Nu vreau însă icoane cu chipuri de madone
Nu voi sfinți să 'ntalnesc...

Căci de-aș vedea în cale pe-Arhanghel Mihail
I-aș spune: «sfânt ești oare, sau numai un copil
Căci un bărbat cu pinteni, cu coif și arma'n mână
Pe diavoli îi ucide, iar nu îi slobozește
Șă-și facă a lor voie pe-un țarm atât de 'ntins!
O dați-mi o madonă, chiar Magđdalena fie...

Cuprins ca de o halucinație, arată pare-că în depărtări:

«O iat-o, iat-o vine, eșită din păcate,
Cu fruntea mai senină cu ochiul mai frumos,
Par-c'ar fi rupt din raiuri privirea sa divină,
Și-ar fi sorbit din ape al ei trup undoios...
O vino lângă mine, tu sfântă între sfinte,
Și spune'mi, prin mârgeanul ce strecură grăire
De-i binele 'n păcate, sau de-i în pocăire?...
Tu le-ai gustat pe toate, la toate dijmă-ai dat,
Și-acum printre lumine, spre sulul veciniciei,
S'arip'a ta ființă spre veșnici nedoriri.

Nicovera caută să'l liniștească:

— Revino'ți în simțire și nu 'ntarta lucrarea
Ce vrea să-și facă parte 'n noaptea vieței tale.
O! fii mai liniștit!
Privește, nu e noapte, ci ziuă mult frumoasă
O zi de primăvară ce 'n Mai vrea să răsără,
Cu aburul lui Mart.

Limiah părând a urma mai departe vedenia între-zărită, nici nu aude pe Nicovera și spune înainte:

«Pornit-a călătorul, bătrân cu barba 'n noduri.
Și-a venit prin zile fărmate de lungi nopți.
În faptul dimineței pe mândra-a întâlnit
Purtând cojoace grele pe umerii rotunzi,
Și el care umblase veleatul să-și câștige,
Prin stânci de vremi sfărmate, prin negre adâncimi
Și-a dăruit suflarea la vântul greu din Marte,
Ca să 'ntloarească în preajmă-i covoare de salcâmi...
Se odihni bătrânul, privind cu ochi 'n patru.
La chipul ce cojocul căzând săpa mereu,
Și-și zise: pentru tine de ce nu-s tânăr eu?
De ce aș crede oare ca eu să am menire.
De a 'mbătrâni într'una, dorind o veșnicie
Și să n'o dau pe toată pe-un ceas de bucurie...
...Ar fi sfărmat el totul în dorul lui pornit...
Pe-o oară de iubire să dea un înfinit!

...Un fulger de lumină 'ntunericul despică...
Și 'n pieptul mândrei vede stânci mult mai ascuțite
Ca cele ce săpase pământu 'n fuga lui,
Iar rădăcini de chinuri prind grabnic să se vadă
În ochi de-apă moartă și 'n buzele-i de lut.
Se urcă atunci iară pe muntele înalt;
Dar iea cu dânsul ziua și stelele și luna.
Așa că neagra noapte domnește 'n todeauna

Nicovera îi ia mâna și ducând-o la pieptul ei, îi spune cu înduioșare:

— Nu vezi că omenirea, cu micile ei fapte
Sfărâmat-a Dumnezeu ce mîntea-ți înălța,
Și 'n schimb îți duce gândul în sferile durerii,
În care nebunia cu geniul is frați?
Vezi timpul nu voește să-și dea veșnicia
Pe o clipită scurtă de dulci înfiorări.
În calea-i înțeleptul nu și-a oprit privirea,
La ale primăverii șagalnici desfătări...
Știea din începuturi că nu-i statornicie...
Ci vecinice schimbări!...

Iar Limiah, nici auzind glasul ei tânguitor, urmează mai departe, cu privirea țintită în văzduh:

«Ah! unde e femeia, idol din piatră rece,
Ce poate sta pe masa ori cărui Cătălin?
O 'ncununase mîntea-mi cu farmecul puternic
Ce-i poate da acela ce seamănă-a nemernic

— Iși revine, zise doctorul deodată. Spusa lui fu urmată de o mișcare a picioarelor, de rădicarea mânilor din lungul corpului și punerea lor în cruce pe piept. Nicovera le schimbă iute, ca să nu fie cumva a semn rău. Atingerea mânei ei aduse o năvălire de sânge în fața lui Limiah. Ochii lui se deschiseră mari iar mâna lui dreaptă, într'o mișcare instinctivă, pipăi fruntea. Toți își țineau resuflarea; doctorul singur se mișca împrejurul lui; luă o sticlă din ghiață și vru să-i dea o lingură de doctorii. Care nu-i fu mirarea, când îl auzi spunând încet de tot:

«Nicovero, cine e străinul acesta și ce mi dă cu lingura?»

— Doctorul, zise dânsa tremurând de bucurie, ca și întinsul unei ape când îi cade o picătură din înălțime. Ai fost cam bolnav, adăugi ea, sărutându-i mâna, cu care Limiah îi atinsese obrazul, doctorul te-a îngrijit.

Dă-mi tu doctoria, Nicovero.... Știi tu ce vis am făcut?... Bine că m'am trezit și văd că sunt tot aici în Paradis. Oamenii aceștia ce stau aicea?

Doctorul și Radu se îndosiră.

«Ce bine e acum, urmă mai departe Limiah. Atin-gând umărul Nicoverei, voi să se miște înspre ea.

— Nu, nu zise dânsa.... Nu trebuie să miști capul. Mă apropii eu de tine.

Bine stai unde stai, răspunse Limiah, ațintind ochii în depărtare. Ah, ce frumos e aici în rai!

..... (arătând luna) Uite! vezi tu... Făcătorul lumii care ține în mână lampa lui cea mare și ingerii toți cum țin în mâini făclii... Vezi florile, vesele mirese cum joacă cu fluturii, mirii lor iubiți!... Vezi tu mii de păsări... albe galbene, albastre, cum prind zefirii sub aripi și îi poartă pe sinul florilor... prin lumea făcliilor... și cum se'nvârt... se'nvârt... se'nvârt... toate... se'nvârt... se'nvârt. . Nu mai sunt acum... s'a stâns lampa;... s'au stâns făcliile;... s'au dus miresele și mirii;... s'au dus și păsările cu zefirii...

Tace... ochii i se închid; pulsul slăbește... Nicovera îngălbenește, se uită la doctor. Doctorul iea o sticluță cu cafeină, îi face o împunsătură și pe urmă șoptește Nicoverei, că atingerea cu mâna ei îi poate face rău; să se îndepărteze de dânsul. Limiah aude, o cuprinde mai tare și o ține lângă el, spuind încet de tot:

«Lasă-mi-o!... Nu mi-o lua!... E urâtă noaptea fără lună și ziua fără de soare. Ce lungi is nopțile negre și ce scurte's zilele albe!... Ce noapte neagră și ce lungă e?»

Nicovera îi răspunde:

— Nu e neagră!... Ții ochii închiși și de aceea îți pare așa...: Uite cerul e vântat, iar luna și stelele sunt aici toate și se bucură că tu, luceafărul iubit, privești la ele. Aerul e liniștit; trupul ți se odihnește pe un pat de verdeață și de flori; iar nucul, iubit de tine, se clatină ușor de asupra ta... și acolo sub streșina casei, niște lăstuni ciripesc vesel sub aripa mamei lor... Nici un corb, nici o pasere de pradă;... numai albine, flori și rândunele.

Rândunelele... rândunele... zise el... de unde vin și... unde se duc?... Dar flori de nalbă? Adă-mi una și mi-o pune aici și lasă-mi-o pe piept... Dacă nu găsești nicăerea... rupe una din brăul verii și o adă mai iute. Stăi, stăi cu mine, — ținându-i mâna — să te văd cât voi trăi... Și am să trăesc mulți ani...

Pe barba-mi, când voi fi bătrân anii să lunece;
Iar fața ta 'n privazul lor n'o să se 'ntunece...
Sprincenele ți-or rămânea ca și acum sihastre;
Iar florile din ochi vor sta de-apururea albastre...
O să avem copii, nepoți... ca să se mire o lume...
Când lângă noi veni-vor toți, n'o să le dăm de nume...
Iar eu voi împleți vrăjiri din sinurile vremii;
Le-oi arunca peste norod să piară focul temei...
Și inimi de va fi să fac... din lumea astă veche...
Le voi sorti spre a nu fi nici una nepereche...

După o tăcere mai lungă, cu ochii închiși și îngăimând aproape.

...Iubirea de va fi s'o fac... voi face-o rea... nătângă...
De inimi... ce n'or... fi la fel... nici când... să se atingă...

Luând mâna Nicoverei și punând'o pe pieptul lui.

Pe tine... însă-am să... te pun... norocul să... 'mpletești...
Cu dorul care-atât... m'a ars... lungi... zile... să'n... flo... rești!

Stătu din spus... ținând mâna-i încheștată pe mâna Nicoverei. Ea se uită la el într'una. Ii părea atât de frumos; cu pletele lui negre în jurul feței albe ca ceara și luminată ca prin vis de razele lunii... Și ar fi stat multă vreme așa mută, uitând că el nu mai vorbește. Era prinsă de farmecul nopții instelate, de mâna iubită, sub vraja nukului bătrân...
..... Și nu vedeă că pomul vieței iubite își scuturase ultima floare.

RIRIA.

FĂRĂ SUFLET

D-nul și D-na Loisel erau una dintre acele căsnicii aproape sărace dar totuși elegante, așa cum se găsec mai cu seamă la Paris: el, profesor la o școală comunală, harnic, blând, adorându-și soția, ea, fata unor negustorași, vioaie, inteligentă și de o distincțiune naturală. Soțul avea o leafă de trei mii cinci sute de franci pe an. Locuiau un modest apartament la al șaselea, în aer curat, aproape de piața Tronului. Cu multă măiestrie și cu gust, cu nimicuri, cu «ocaziunile» și «soldurile» magazinelor mari, doamna, care își croia singură, își făcea haine drăguțe și curățele, pe cari știa să le poarte. Salonașul lor eră înveselit de lucruri mărunte femeiești și din luna lui April găseai și flori. Se duceau la teatru de patru sau cinci ori pe an și câte odată duminica la koncerte. Vizitau expozițiile, făceau plimbări frumoase prin Paris și prin împrejurimi. Erau răbdători, dispuși ușor pentru viață, înveselindu-se cu puțin, așteptau fără să murmure tramvaele și vaporeșele, se bucurau cu o curiozitate copilărească și prin simpatie, de toată bogăția și toată eleganța Parisului. Luau din marele oraș, tot ce el le

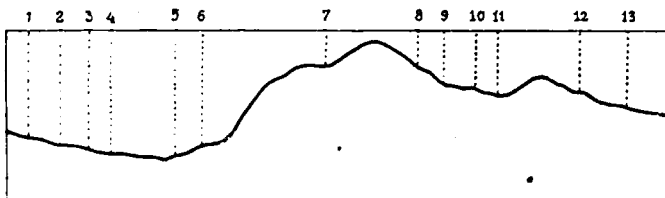
destinat a înregistra, în acelaș chip, toate turburările respirațiilor, chiar cele mai domoale, pe care le stărnește totdeauna o emoțiune, fie cât de slabă. În sfârșit, pulsograful se lipește de tâmpile și controlează funcționarea normală a pulsului tot prin înregistrarea grafică a unor linii a căror neregularitate indică o perturbare a circulației datorită unei emoțiuni sau senzațiuni. Aplicându-se deodată tustrele aceste aparate unui individ supus experienței și controlând în acelaș timp toate graficele dobândite, d. Munsterberg, are cea mai mare convingere că dispozitivul său va putea îngădui percepțiunea contrazicerii între adevăr și minciună.

Acest procedeu se sprijină pe turburările fiziologice și mișcărilor reflexe pricinuite de emoțiuni și senzațiuni.

Aparatul doctorilor Yung din Zurich și Petersen din New-York, numit «Psichometru electric»¹⁾ se întemeiază cu totul pe un alt principiu datorit observațiunii făcută în anul 1888 de Dr. Féré, că intensitatea unui slab curent electric ce străbate corpul omenesc se mărește când subiectul, individul supus experienței, îndură dintr'o pricină oarecare o emoțiune fie cât de ușoară. Acest fenomen a fost apoi controlat de alți savanți și cu deamănuntul studiat de Veraguth.

În urmă, în 1903, Dr. Yung făcu o constatare de o importanță specială. Intocmind o listă de cuvinte oarecare la care subiectul trebuia să răspundă succesiv, cât mai curând posibil fiecărei vorbe în parte, asociind prima ideie ce-i venea în minte, a băgat de seamă că pe când la unele cuvinte răspunsul eră grabnic dat, la altele din potrivă se primea cu șovăire și multă greutate. Luând lucrurile mai din scurt a observat că toate cuvintele la care răspunsul eră dat cu anevoință se refereau la un complex de idei ce prezentă o însemnatate deosebită pentru individul supus experienței și la care corespundea, după cum arată un galvanometru, intercalat în circuitul electric ce trecea prin subiect, o creștere bruscă a intensității curentului.

Următoarea încercare făptuită asupra unui băiat tânăr, a cărui viață intimă eră cu totul necunoscută de experimentator, care nu știa decât că aparține unei «Societăți de cumpătare», va lămuri mai bine arătările precedente. După ce i-a intercalat corpul acestui individ într'un slab circuit electric ce coprindea și un aparat alcătuit de D-ri Yung și Petersen ce îngăduie înregistrarea variațiunilor curentului sub înfățișarea unei curbe, i-se spuse să lege ideile ce-i trec prin minte de un șir de cuvinte după cum s'a indicat mai sus. În aceste

Curba obținută cu «Psichometrul» Jung-Peterson.

condițiuni se obțină o curbă, după cum arată figura alăturată, care reprezintă oscilațiunile curentului în timpul experienței. Liniile verticale ce taie curba înseamnă clipele în care fiecare curent, după lista întocmită, a fost pronunțat de operator.

Din acest grafic se vede că cele d'întăiu cinci cuvinte precum și cel de al 8-lea, 10-lea, 12-lea și 13-lea sunt indiferente, pe când din potrivă al 6-lea, ca de altfel și al 7-lea și al 11-lea, au avut o mare înrăurire asupra curentului la care se observă, după formele urcând ale curbei, o creștere bruscă a intensității. Cuvintele critice, cari au provocat oscilațiunile curentului, au fost: restaurant, palmar, plin. Observatorul își reamintește că subiectul eră abstinent și presupune că variațiunile curentului electric se datoresc reamintirii vreunui chef cu urmări dăunătoare. Fără șovăire întreabă deci asupra acestui fapt pe subiect care se turbură și crezându-se descoperit face complecte mărturisiri: În stare de beție a rănit mortal pe un camarad pentru care fapt a fost condamnat la un an închisoare și de atunci a devenit abstinent.¹⁾

Luând în seamă aceste ciudate experiențe ale D-rului Yung s'ar părea, că în împrejurări priincioase, variațiunile intensității curentului ce străbate corpul unui individ supus cercetării, ar putea indica de există vre-o contrazicere între gândirea concepută și voința ce o alterează și îngădui astfel aprecierea sincerității unei mărturisiri.

Dacă fenomenul ar fi atât de simplu și întrebunțarea lui așa de lesnicioasă, vă închipuți, după cum citeam nu știu unde, prietenul ipocrit, tolănit într'un confortabil jeț la tine acasă, cu mâinile rezemate pe brațele fololiului în care se ascunde polii unei surse slabe de electricitate, vorbindu-ți de sinceritatea afecțiunii sale, spuindu-ți, ca «Furnica».

„..... ai talent ..
„Ești un geniu.... o comoară...
„Stea p'al țarei firmanent!“

Și mai încolo, undeva, de pildă într'o pendulă, să vezi pitit galvanometrul trădător ce-ți destăinuie prăpastia dintre cele grăite și cele gândite.

Lucrurile nu au ajuns însă atât de departe. D-nu Janet, directorul laboratorului central de Electricitate din Paris, contestă valoarea științifică a «Psichometrului» de oarece, spune D-sa, nu este încă dovedit până la ce punct starea psihologică a subiectului poate exercită o influență directă asupra galvanometrului.¹⁾

Tot ce s'a putut dovedi până acum, este că fenomenul lui Féré nu se produce deslușit decât atunci când electrozii se găsesc în contact direct cu părțile umede ale pielii, cu regiunile bogate în glande sudorifice cum ar fi palmele și tălpile picioarelor. Există deci o legătură strânsă între transpirațiune și intensitatea fenomenului. Secrețiunea glandelor fiind întovărășită de o micșorare a rezistenței electrice a pielii, aceasta este pricina pentru care intensitatea curentului se mărește iar legătura cu starea psihologică ar proveni din cauză că secrețiunea glandelor, după cum se știe, este înălțuită de procesele cerebrale ale emoțiuni.

Se mai poate iarăș ca variațiunile curentului să ma fie pricinuite de încordarea mai mult sau mai puțin intensă a mușchilor.

După cum se vede până în prezent teoria fenomenului lui Féré nu este încă pe deplin lămurită, de aceea d. Dumas, profesor de psihologie la Sorbona, spune că precauțiunile științifice ce trebuiesc luate spre a asigura succesul acestor experiențe sunt atât de

gingașe încât nu trebuie cu prea multă ușurință să ne încredem exactității constatărilor.¹⁾

Primejdia nu este deci gata de a surveni. Lumea poate petrece încă tihnită la balul mascat la care ia parte aproape de când a eșit din rândurile animalelor care aproape singure, ne mai progresând, au rămas sincere.

Așă dar... En avant la musique..., cacophonique!

CĂPITAN GH. GRIGORATU

Fost elev al școlii Politehnice din Paris.

Kitila, 5 Iunie 1909.

O NOUĂ TEORIE COSMOGONICĂ

În manualele de școală se învață și acum, că sistemul nostru solar s'a născut dintr'o imensă nebuloasă, care se învârtește în jurul axei sale.

Teoria lui Kant asupra cosmogoniei eră împrumutată de la englezul Wright, dar modificată și aproape transformată de marele filozof german, care multe lucruri le-a ghicit, le-a profetizat și s'au dovedit ca adevărate mai târziu, prin observațiuni și calcul. Laplace a dat la lumină o teorie asemănătoare. Trebuie însă să spunem, că pe nedrept se vorbește despre teoria cosmogonică a lui «Kant-Laplace», cum zic unii, deoarece teoria lui Laplace se deosebete în prea multe amănunte de aceea a lui Kant.

Punctul comun al acestor teorii eră o mare nebuloasă, care a dat naștere întregului sistem solar. Laplace, mai ales, explică cu teoria lui multe fapte astronomice și înrudirea planetelor între ele.

Au fost câțiva astronomi mai târziu, cari au susținut, că planetele ar fi străine unele de altele și că soarele este cel care le-a atras, una câte una în jurul lui. Această teorie se numește teoria «capturării» și n'a avut mult succes. D. I. Corbu din Bistrița a scris și d-sa un mic studiu, susținând teoria capturării planetelor și a adus în discuție multe fapte interesante. Broșura d-sale, scrisă în limba germană și în limba română nu prea a fost citită la noi, nefiind destui cari să o aprecieze. În revista germană *Sirius*, directorul ei, astronomul H. Klein, a făcut un rezumat interesant. Am găsit apoi câteva citațiuni prin revistele engleze. Iată însă că de astă dată, nu un simplu amator-astronom, ci un astronom cunoscut prin studiile sale asupra multor chestiuni astronomice grele, se declară partizan al teoriei capturării planetelor și sateliților.

Astfel, soarele a prins în mrejele sale Pământul, care la rândul lui a capturat Luna. Jupiter a fost prins de soare, dar la rândul lui a prins și el opt sateliți, pe cari i-a silit să se învârtă în jurul lui.

D. T. J. J. See — astfel se numește astronomul american, care susține teoria în chestiune — își rezumă teoria sa în *Astronomische Nachrichten*, într'un lung articol, spunând ca concluzie că toate corpurile din sistemul solar «au fost capturate și și-au redus orbitele lor făcându-le din ce în ce mai rotunde, sub acțiunea seculară a unui mediu rezistent ce înconjoară soarele».

Pentru a combate teoria lui Laplace și a celor cari în urmă au modificat-o, astronomul See aduce câteva dovezi interesante, din care reiese și acțiunea mediului rezistent, pe care își întemeiază noua sa cosmogonie. Iată unele din acele dovezi:

1. Repedeza mișcare a lui Phobos, satelitul cel mai apropiat al planetei Marte, care a fost adus până la cea mai mare apropiere de planetă de către mediul rezistent. Phobos se învârtește în jurul planetei sale în a treia parte din timpul rotațiunii planetei.

2. Faimoasa neegalitate ce s'a descoperit în mișcările celor trei sateliți mai apropiați ai lui Jupiter, neegalități ce se explică tot prin mediul rezistent.

3. Repedeza mișcare ainelului interior al lui Saturn, care întrece rotațiunea planetei.

4. Faptul general că orbitele sateliților sunt atât de rotunde ba din ce, în ce mai rotunde, cu cât ne apropiem de o planetă.

5. Mișcarea retrogradă a lui Phoebe, satelitul lui Saturn și aceea a celui de al optulea satelit al lui Jupiter.

Ca să vă faceți o idee de ceeace numesc astronomii mișcare retrogradă, închipuiți-vă că Luna noastră ar răsași la apus și ar apune la răsărit.

6. Orbitele planetelor mici au fost rotunjite din ce în ce prin acțiunea mediului rezistent și aceea a lui Jupiter.

7. Extrema rotunjime a orbitei lui Neptun e un semn lămurit, că această planetă s'a mișcat mult timp într'o massă nebuloasă considerabilă ce i-a opus rezistență. E mai mult ca probabil însă, că dincolo de Neptun, mai sunt și alte planete, dintre cari unele vor putea fi descoperite.

8. Accelerările ecuatoriale observate pe globuri ca Soarele, Jupiter și Saturn, se pot explica prin căderea pe ele a materiei ce se învârtește ca un vârtej în jurul acelor corpuri.

Mai sunt alte câteva amănunte, dar ele nu-și au locul aci, fiind prea tehnice. — Astronomul See își va dezvoltă studiul său într'un mare volum intitulat «Researches on the evolution of the stellar systems.» —

«Astronomische Nachrichten» într'unul din numerele sale mai recente publică o telegramă de la astronomul See, prin care spune că are dovada sigură, că Luna a fost capturată de pământ și adaugă că a și scris un articol în această privință.

Unei teorii noi însă îi trebuie foarte mult timp până să-și facă drum, să pătrundă.

Teoria lui See, probabil, va fi discutată și i se vor aduce destule argumente pro și contra. În chestiuni de cosmogonie apoi, astronomia este încă în fașe și mulți învățați, chiar dintre cei mai mari, ca Svante Arhenius buniore, aleargă și la ajutorul imaginațiunii.

În adevăr, nu există o chestiune mai «palpitantă», ca să întrebuițez un termen gazetăresc, ca chestiunea nașterii și dezvoltării lumilor, a originii sistemului nostru solar, cel puțin. Dar pentru a deslega misterul acesta, va trebui să fim stăpâni pe o mulțime de fapte, pe cari nu le cunoaștem încă. Ce pas însemnat a făcut astronomia, când, acum câțiva ani în urmă, s'au descoperit stelele duble spectroscopice, adică stele ce se învârtesc una în jurul alteia! Aceste duble nu cu ocularul lunetei sunt văzute, ci cu spectroscopul.

În spectrul unei stele poți să citești dacă acea stea e dublă, sau nu. Câtă emoțiune nu a provocat apoi în lumea astronomică, descoperirea lui Keeler, că aproape toate nebuloasele au forma în spirală, ceeace ar lumină

1) La Revue. 1909. Vol. I.

mult teoria cosmogonică. Și încă nu știm tot ceiace ar trebui să știm.

Deocamdată însă e greu să admiți, că toate planetele ce formează sistemul solar, au fost capturate una după alta de puternicul soare. Ar fi fost deci vremuri, când pământul nostru rătăcea prin spațiu, glob întunecat, mort, și care numai întâmplarea a făcut, să se apropie de una din stele, de soarele actual, care l-a anexat, căci în acest caz și cei mari ai cerului anexează. Sub razele soarelui s'a dezvoltat apoi viața vegetală și animală, ajungându-se apoi la om și la civilizația cu care noi azi ne mândrim.

Să fie acesta adevărul?

Dar atunci de unde venea umila noastră planetă? din ce părașini a chemat-o soarele? Cum a luat naștere Pământul?

Câte alte întrebări nu se prezintă apoi cugetătorului, nu numai astronomului!

În orice caz, teoria astronomului See e interesantă, e poate chiar și frumoasă; nu se poate garanta însă, dacă e și adevărată, căci dacă teoria lui Laplace e falsă, nu însemnează că teoria capturării e adevărată. Ipoteza însă a jucat cel mai mare rol în totdeauna în știință și poate că e mult mai interesantă străduința de a ajunge la adevăr, decât însuși adevărul.

VICTOR ANESTIN.

NOTE ȘI DISCUȚIUNI

PRINCIPIUL NAȚIONALITĂȚILOR ÎN POLITICA EXTERNĂ.

Atitudinea României sub acest raport.

Referindu-se la conflictul austro-serb, în chestiunea anexării Bosniei și Herzegovinei și anume la acea fază a conflictului care reprezintă declinul cauzei sârbești prin împrejurarea că, după cum s'a spus, înaintea «blocului german» a fost silit să cedeze acordul anglo-francez-rus, oficiosul francez «Le Temps» arată, nu de mult, că ceea ce a învins autoritatea acestor trei puteri nu a fost atât dibăcia diplomației austriace cât autoritatea armelor «blocului german» (Austria și Germania) pe care s'a întemeiat această diplomație.

Intr'adevr, «blocul» acesta reprezentând forțele armate formidabile ale Germaniei și Austriei față cu acelea ale Rusiei, Franței și Angliei, trebuia să iasă învingător întrucât agentul provocator: Rusia, în urma războiului cu Japonia precum și a revoluțiunii interne, era mai mult decât oricând în afară de luptă.

În definitiv nu ne preocupă cine a pierdut și cine a câștigat din acest conflict, ceea ce relevăm însă, din desfășurarea complexului de împrejurări care a preocupat în ultimul timp întreaga opinie publică europeană, este că puterea acordului germano-austriac prin faptul căruia a reușit să se impună diplomația austriacă, transformând un războiu ale cărui consecințe ar fi fost dubioase pentru Austria, față cu situațiunea sa internă, într'un succes diplomatic al acesteia, a fost opera unei politici întemeiată pe considerațiuni de sânge, de origine, având la bazele sale: ceva din ideia de naționalitate pe care se alcătuiesc azi statele moderne. Și mai mult decât atât: acest

acord a fost opus politicii rusești panslaviste, susținătoare a sârbilor precum și a tuturor popoarelor slave, tot ca consecință a aceleiași idei.

În acest sens, foarte logic, am văzut de partea Rusiei și de data aceasta pe Franța, căci vechiul acord franco-rus are ca temelie tocmai înfrânarea dezvoltării puterilor germanice, împotriva cărora ar fi de prisos să amintim resentimentele francezilor. Or, conlucrarea Franței alături de Rusia în acest conflict era de două ori justificată față cu Rusia și de caracterul și sentimentele poporului francez în luptă cu elementul germanic. Cât despre Anglia, atitudinea ei, alături de Franța și Rusia și împotriva Germaniei, e rezultatul rivalității sale cu Germania, al antagonismului intereselor lor. Și ca să nu dăm decât un singur exemplu, în legătură cu atitudinea puterilor în acest conflict, ne vom aminti influența covârșitoare pe care a exercitat-o Anglia prin agenții săi la Constantinopol cu ocaziunea primei revoluțiuni a junilor turci precum și a acordării Constituțiunii în Turcia, în dauna intereselor Germaniei, a tot puternică la Constantinopol sub vechiul regim. Mai dep rta, urmările acestei lupte dintre Germania și Anglia s'au suit până la origina conflictului austro-serb.

Astfel, în urma înfrângerii influenței germane la Constantinopol e cert că Austria a procedat la anexarea Bosniei și Herzegovinei nu numai prin faptul că a voit să profite în acel moment de slăbiciunea imperiului turcesc cât și fiind stimulată de concursul Germaniei, umilită de Anglia în politica ei față cu Turcia; căci Germania prin lovitura Austro-Ungariei în chestiunea anexării, dădea la rândul său o lovitură noului regim constituțional al junilor turci, următori ai politicii engleze.

Cine a profitat din acest joc al politicii marilor puteri e stabilit. Austro-Ungaria a trebuit ca și pe tărâm diplomatic să tragă foloasele politicii altor puteri, după cum istoria ne-o arată profitând întotdeauna în urma războaielor dintre alte popoare.

În definitiv, rivalitatea dintre Anglia și Germania e mărită pe lângă lupta pentru preponderarea intereselor economice și politice pe continent și de avântul luat de flota germană cu sporirea ei considerabilă, amenințând pe Englezi în stăpânirea mărilor.

Astfel, din chipul cum s'a aplanat conflictul austro-sarb, putem preciza că în principal, apropierea sau depărtările dintre puteri, ocazionate de această împrejurare, au avut la origină tot temelie fondată pe principiul naționalităților.

Că politica întemeiată pe acest principiu a dat și un succes, ne face să întrevădem rolul său important în viitor, precum și chipul în care se vor realiza viitoarele apropieri dintre popoare, determinând cele mai importante schimbări în actuala configurațiune europeană.

În schimb însă e de reținut că tocmai în această politică stă sfârșitul Austro-Ungariei de astăzi. Aproximarea sa de Germania, care pentru un moment îi profită, îi va putea decide soarta. Căci pe temelie nediscutabil al principiului naționalităților, elementul germanic din Austria se va apropia tot mai mult de Germania până va cădea definitiv în brațele sale, — celelalte naționalități urmând curentul fatal către popoarele de aceeași origină cu ele. În care ordine de idei e ușor de prevăzut că numai

Premii pentru abonații noștri:

Administrația **Nouei Reviste Române** pune la dispoziția abonaților săi următoarele volume cu preț scăzut:

PUTEREA SUFLETEASCĂ

de C. Rădulescu-Motru

SCRIERE PREMIATĂ DE ACADEMIA ROMÂNĂ, pentru prețul de lei 6, în loc de lei 12.

COLECȚIA CELOR PATRU VOLUME apărute până acum din revista **STUDII FILOSOFICE** (în care intră și volumul „Puterea Sufletească”) pentru prețul de lei 15, în loc de lei 24;

CULTURA ROMÂNĂ ȘI POLITICIANISMUL, ediția III, de C. Rădulescu-Motru, pentru prețul de 75 bani în loc de lei 1.50.

Cererile, însoțite de costul volumelor, se vor adresa la „Institutul de arte grafice CAROL GÖBL” Str. Doamnei 16 București, sau la administrația revistei, B-dul Ferdinand No. 55, București, IN INTERVALUL DELA 7—20 Iunie CURENT.

După 20 Iunie dreptul la aceste premii încetează.

D-nii librari și depozitari ai „Nouei Reviste Române” beneficiază de aceeași reducere ca și abonații. Porto este cuprins în preț.

Boalele Intestinului

DIAREEA (LA COPII ȘI ADULȚI), DIZENTERIA COLICELE, FURUNCULOZA, ECZEMA ȘI TOATE BOALELE CE PROVIN DIN Infecțiunile intestinale SE TRATEAZĂ ADMIRABIL PRIN

LACTOFERMENT

(Bulion paralactic)

APROBAT DE CONS. SANIT. SUPER.

ZILNIC PREPARAT PROASPĂT NUMAI LA

LABORATORUL Dr. ROBIN

5, Str. I. C. Brătianu 5. — Telefon.

Un flacon 2 lei. În provincie contra mandat 2,50

Cereți prospecte gratuite

BANCA COMERCIALA DIN TURNU-SEVERIN.

SOCIETATE ANONIMA PE ACȚIUNI

Capital social 300 000 Lei

Face cunoscut onor. public că,
PRIMEȘTE ORI-CE SUME LA ECONOMIE
SPRE FRUCTIFICARE,
IN CONDIȚIUNI FOARTE AVANTAGIOASE
PENTRU DOMNII DEPUNATORI

Cu deosebită stimă:
BANCA COMERCIALĂ DIN T.-SEVERIN
SOCIETATE ANONIMĂ

Președinte, T. Costescu.

Director, I. Giurescu.

Cea mai ingenioasă mașină de scris este

YOST

Singura care scrie fără panglici
MODEL 10: cu claviatura dublă.
MODEL 15: cu scrisul vizibil și claviatura simplificată.

Cu tabulator pentru tablouri, devize, etc. Cu adaptator pentru scrisul în mai multe culori.

BUCUREȘTI

Calea Victoriei No. 54

TELEFON

— Să nu lipsească din nici o casă —

Franzbranntwein „Dr. KONYA”

Fricțiune întăritoare pentru *musculatură*, infailibilă contra durerilor reumatismale, la gută, lumbago și ori-ce răceli. Intreține sănătatea, puterea și frumusețea corpului. — Flacon de buzunar 50 bani. Flaconul original LEI 2.

Franzbranntwein cu Menthol

de Dr. Konya se distinge prin puterea sa antiseptică și răcoritoare. Ca atare este recomandat în special contra durerilor nevralgice, durerilor de cap și contra afecțiunilor catarale.

Flacon de buzunar 60 bani conul original LEI 2.25
— SE GĂSEȘTE LA FARMACII ȘI DROGUERII —

Ferii-vă de imitații! Veritabilul Franzbranntwein Dr. Konya poartă marca „Fortuna” depusă la tribunal și semnătura Dr. Konya și fiu pe gâtul sticlei.